

Referentie project:

Zoetermeer - Procesbegeleiding/mediator bewonersparticipatie eerste burgerinitiatief van gemeente Zoetermeer om het bomenbeleid aan te passen.

Aanleiding:

Iedereen wil graag in een groene stad wonen. Toch ervaren mensen soms overlast van bomen bij hun huis of in de straat. Bijvoorbeeld omdat ze veel schaduw geven. Maar wanneer is overlast nu eigenlijk een reden om iets te doen aan een boom? Welke maatregelen zou je dan kunnen nemen en welke liever niet?

In 2015 dienden vier Zoetermeesters namens 450 bewoners het burgerinitiatief 'Een groene stad, prettig wonen tussen bomen' in bij de gemeenteraad. In dit burgerinitiatief deden de indieners voorstellen over hoe het bomenbeleid van de gemeente beter kan aansluiten bij de wensen van Zoetermeesters die overlast ervaren van bomen.

Aandachtspunten uit het Burgerinitiatief 'groene stad, prettig wonen tussen bomen' (maart 2015) waren:

- o Bomenbeleid meer in samenspraak met burgers uit voeren, vanuit uitgangspunt dat de overlast door bomen voor de omwonenden zoveel mogelijk wordt beperkt;
- o Meer ruimte voor de inbreng van de wensen en belangen van de inwoners van gemeente Zoetermeer;
- o Zorgvuldige afweging tussen de perspectieven van professionals en de wensen en belangen van de inwoners;
- o Ervoor zorgen dat inwoners meer worden gerespecteerd, gehoord en serieus worden genomen.

Doel en vraag:

Het bomenbeleid aanpassen en vooral het opstellen van objectieve kaders voor overlast door bomen, waaronder schaduwoverlast, lichttoetreding en uitzicht. Hierdoor is het mogelijk om te komen tot een zorgvuldige afweging tussen de perspectieven van professionals en de wensen en belangen van de inwoners. De meerwaarde van deze werkwijze dient te leiden dat de bewoners zich gehoord voelen en serieus worden genomen. Het proces en de communicatie rondom het melden van overlast is ook een belangrijk aandachtspunt.

Werkwijze LiSadvies als procesbegeleiding/mediator:

Intensief communicatie traject met indieners van het burgerinitiatief: De gemeente samen met de initiatiefnemers van het burgerinitiatief zijn wekelijks in gesprek over hoe ze de inwoners meer inzicht kan geven over het bomenonderhoud en de procedures en de communicatie hierover. De website werd verbeterd en processen zijn inzichtelijk gemaakt en op papier gezet. Bouwen aan vertrouwen en respectvol met elkaar omgaan was hier zeker een aandachtspunt.

De rol/taak procesbegeleiding/mediator:

- o open communicatie;
- o mediator: elkaar standpunten laten inzien;
- o afspraken nakomen;
- o vanuit respect voor elkaars standpunten;
- o betrokkenheid en wederzijdse aan vertrouwen;
- o samen optrekken, aanpassen aan elkaars tempo;
- o eigenaarschap en meespraak;
- o schakelen tussen politiek, gemeente en bewonersbelang.

Samenspraak enquête en samenspraakbijeenkoms: Om een breed en representatief beeld te krijgen van de mening van Zoetermeerders over het huidige bomenbeleid en hun ervaringen met de communicatie hierover, startte de samenspraak met vragen in de gemeentelijke Omnibusenquête. 1.355 Zoetermeerders vulden de enquête in. Ook organiseerden de indieners van het burgerinitiatiefvoorstel samen met de gemeente een speciale samenspraakbijeenkoms.

Externe Adviescommissie Bomen: April 2016 tot en met april 2017 is een pilotjaar waarin de commissie aan de hand van praktijkcases objectieve kaders voor overlast door bomen opstelt, waaronder schaduwoverlast, lichttoetreding en uitzicht. Ook bekijkt de commissie of door extra beheermaatregelen de overlast minder kan worden. Het werk van de commissie mondt uit in een advies aan het college. Vervolgens doet het college in 2017 een voorstel aan de raad of en hoe het bomenbeleid aangepast gaat worden.

Werkwijze commissie

De Externe Adviescommissie Bomen komt tot een advies door:

- o Commissie komt maandelijks bijeen;
- o de situatie zelf ter plekke te gaan bekijken;
- o de bewoner ('verzoeker') persoonlijk te spreken;
- o de afweging van alle belangen: bewonersbelang, boombelang, het landschappelijk belang, beheeraspect, stedenbouwkundige context en de weigeringsgronden bomenbeleid en de leefbaarheid.

De grootste meerwaarde van het opgestelde proces door de Externe Adviescommissie Bomen is, dat bewoners oprecht aandacht krijgen, ze kunnen hun zienswijze toelichten, voelen zich gehoord en serieus genomen. Dit was ook één van de belangrijkste aandachtspunten van het burgerinitiatief. Met behulp van de tot nu ontwikkelde belangenafweging vindt er een duidelijke, heldere en uitlegbare afweging plaats, los van een norm kader. Het lijkt vooralsnog lastig om een aanvinklijst te ontwikkelen. De indieners van het burgerinitiatief vinden de huidige werkwijze van de Externe Adviescommissie Bomen zeer waardevol en ook recht doen aan hun verzoek van het burgerinitiatief. De indieners van het burgerinitiatief vinden dat het proces en de communicatie rondom het aanmelden van overlast door bomen nog niet soepel verloopt. Dit verdient nog de nodige aandacht in het komende half jaar.

Eindresultaat:

De aanbevelingen worden opgenomen in een aangepaste bomenbeleid: "Op weg naar een meer omgevingsbewust bomenbeleid".

- o Een Adviescommissie Bomen in stand houden als escalatiemogelijkheid voor alle complexe verzoeken;
- o Afwegingskader opnemen wanneer het een complex verzoek is en wanneer niet;
- o Werkwijze en belangafweging van de Externe Adviescommissie overnemen, op basis van de aangeleverde informatie met schaduwdiagrammen als hulpmiddel (formulier);
- o Zorgvuldige afweging tussen de kwaliteit van de inrichting/aanplant boom, de belangen/wensen van de gebruikers en het beheer en boomonderhoud;
- o Meer ruimte voor inbreng van de wensen en belangen van inwoners van gemeente Zoetermeer;
- o Aandacht voor communicatie met de inwoners van gemeente Zoetermeer.